

УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

УВОД У ТУМАЧЕЊЕ КЊИЖЕВНОСТИ

(смер за учитеље)

- програм, испитна питања, лектира, литература -

Београд
2011/2012.

1. Општи подаци о предмету

Увод у тумачење књижевности

Статус предмета: 3. и 4. семестар

Обавезан курс

Предавач: проф. др Александар Јовановић

Асистенти: доц. др Слађана Јаћимовић

асс. мр Валентина Хамовић

асс. др Светлана Шеатовић

Укупан број часова: **90**

Број предавања и вежби: **45 (п) + 45 (в)**

Број кредита у складу са ЕСПБ: **6**

2. Садржај курса/предмета

а. Програм предавања

I О природи и проучавању књижевности (Назив и појам књижевности, Функција књижевности, Књижевност и језик, Књижевност као уметност, Стил и стилистика, Сврха и задаци проучавања књижевности);

II О природи књижевног текста (Појам и одређење књижевног текста, Текстовни и вантекстовни односи, Одлике песничког језика);

III О разврставању књижевних текстова / класификација књижевности (Задаци класификације књижевности, Начела класификације, Народна и уметничка / усмена и писана књижевност, Књижевни родови и врсте, Лирика, Епика, Драма, Једноставни књижевни облици, Забавна књижевност);

IV Периодизација српске књижевности (Појам и одређење српске књижевности, Језик српске књижевности, Три типа српске књижевности: 1. *Народна књижевност* – Поетичка начела народне књижевности, Однос аутор – текст – читалац, Систем књижевних жанрова, Најзначајнија дела народне књижевности; 2. *Средњовековна књижевност* – Однос аутор – текст – читалац, Поетичка начела, Систем књижевних жанрова, Најзначајнија дела средњовековне књижевности; 3. *Нова књижевност* – Услови и време настанка, Однос аутор – текст – читалац, Периодизација / епохе, правци и стилске формације, Најзначајнији аутори и дела);

V Интерпретација књижевног текста (Појам и одређење интерпретације, Врсте интерпретативних метода);

6. Програм вежби

- Вежбе прате проблемска питања предвиђена предавањима и заокружују наставу овог студијског предмета. План вежби организован је по тематским циклусима и предвиђа избор и интерпретацију репрезентативних књижевних и књижевнонаучних текстова. Студенти се подстичу на примену естетских и критичких начела, самостално промишљање, полемичко и проблемско приступање књижевним текстовима и студијској литератури. У интерпретацију сваког одабраног књижевног текста стваралачки се укључују одабрани критички и поетолошки текстови. Кроз тумачење књижевних текстова студенти су у прилици да дискутују, процењују и евалуирају сопствене критичке ставове и ставове својих колега/колегиница.
- На вежбама се користе семинарски радови, анкете и други видови стваралачког рада студената. Могући су селективни задаци код куће.
- После обрађеног тематског циклуса на предавањима и вежбама, студенти имају право да полажу колоквијум. Положен колоквијум из одређене области ослобађа их тог дела испита.

3. Облици наставе

Предавања, семинарске вежбе, семинарски радови.

4. Повезаност са другим предметима

Предмет је повезан са, пре свега, предметима: *Српски језик, Књижевност за децу и младе, Српска култура у европском контексту, Методика наставе српског језика и књижевности, Драма и покрет.*

Положени испит из *Увода у тумачење књижевности* услов је за полагање испита *Књижевност за децу и младе* и *Методика наставе српског језика и књижевности.*

5. Обавезе студената

Студенти су обавезни да похађају предавања и вежбе.

Студенти су обавезни да континуирано читају предвиђену литературу, да је презентују и активно учествују у дискусији на предавањима и вежбама.

6. Вредновање студентских постигнућа

Испит се полаже писмено и усмено.

У току два семестра студенти могу по жељи да раде колоквијуме који их ослобађају полагања одређеног дела градива. Студенти имају могућност да током године полажу три колоквијума:

1. **колоквијум:** I, II и III област (*јануар 2012*)
2. **колоквијум:** IV а), б) и в) област (*март-април 2012*)
3. **колоквијум:** IV г) област (*јун 2012*)

Студенти који положе сва три колоквијума ослобађају се усменог дела испита.

Позитивна оцена на писменом испиту услов је за излазак на усмени део испита. У завршну оцену укључује се активност студената на предавањима и вежбама, као и семинарски радови.

7. Испитна питања

I

1. Назив и појам књижевности;
2. Природа и функција књижевности;
3. Наука о књижевности (књ. теорија, књ. историја, књ. критика);
4. Наука о књижевности и суседне дисциплине;
5. Стилистика (као дисциплина о изражајним вредностима језика);
6. Традиционално и модерно схватање стила;
7. Стилске фигуре (појам и подела);
8. Фигуре дикције (асонанца, алитерација, анафора ...);
9. Фигуре речи или тропи (метафора, метонимија ...);
10. Фигуре конструкције (инверзија, реторско питање ...);
11. Фигуре мисли (поређење, хипербола, литота ...);

II

12. Појам и одређење књижевног текста;
13. Текстовне и вантекстовне везе (подтекст и контекст);
14. Слојеви књижевног дела
15. Одлике песничког језика;

III

16. Начела и врсте (типови) класификације књижевности;
17. Појам књижевног рода и врсте;
18. Лирика (одлике, подела, устаљени лирски облици);
19. Системи версификације;
20. Основи српске версификације и њени најчешћи стихови;
21. Врсте стихова и строфа;
22. Слободни стих и ритам;
23. Рима (одређење, типови поделе, примери);
24. Стих и проза;
25. Лирски субјект (лирско *ја*) и приповедач;
26. Епика, епска песма и епопеја;
27. Приповетка и новела;
28. Роман;
29. Тема, мотив, фабула (фабула и сиже);
30. Композиција и мотивација;
31. Модерни облици приповедања (унутарњи монолог, доживљени говор);
32. Епско - лирске врсте;
33. Драма - структура драме;
34. Одлике трагедије;
35. Одлике и подела комедије;
36. Једноставни књижевни облици (мит, легенде, пословице...);
37. Сатира и пародија;
38. Биографска књижевност, дневник, мемоари, путописи;
39. Забавна (тривијална) књижевност;

IV

а)

- 40. Појам и одређење српске књижевности;
- 41. Језик српске књижевности;
- 42. Три типа српске књижевности и њихови међусобни односи (народна, средњовековна и нова);

б)

- 43. Услови и време настанка народне књижевности;
- 44. Поетичка начела (теме и обликовни поступци) народне књижевности;
- 45. Систем жанрова у народној књижевности;
- 46. Лирске народне песме (одлике и подела);
- 47. Епске народне песме (одлике и подела);
- 48. Вукови певачи;
- 49. Лирско-епске народне песме (одлике и подела);
- 50. Народне приповетке (одлике и подела);
- 51. Српске народне бајке;

в)

- 52. Услови и време настанка средњовековне књижевности;
- 53. Појам текста у средњовековној књижевности;
- 54. Поетичка начела средњовековне књижевности;
- 55. Средњовековна књижевност и Библија;
- 56. Систем жанрова у средњовековној књижевности (хагиографије, апокрифи, поезија, итд.);
- 57. Житија у српској средњовековној књижевности (одлике и најзначајнија остварења);
- 58. Почети словенске писмености, делатност Ћирила и Методија;
- 59. Живот и дело Светог Саве;
- 60. Песнички списи Монахиње Јефимије и Деспота Стефана Лазаревића;

г)

- 61. Појам и одређење нове (новије) српске књижевности;
- 62. Правци/стилске формације у новој српској књижевности (одређење и представници);
- 63. Српска књижевност 18. века;
- 64. Барок и класицизам у српској књижевности;
- 65. Просветитељство (одлике и делатност Доситеја Обрадовића);
- 66. Вукова реформа језика и књижевности, њене основе, значај и последице;
- 67. Романтизам у српској књижевности (опште одлике, представници);
- 68. Реализам у српској књижевности (опште одлике, представници);
- 69. Српска реалистичка приповетка (општи поглед, најзначајнији приповедачи и приповетке);
- 70. Роман српског реализма (опште одлике, најзначајнија остварења);
- 71. Место и улога Војислава Илића у развоју српске поезије;
- 72. Модерна/симболизам у српској књижевности;

73. Поезија српског симболизма (опште одлике, најзначајнији аутори и дела);
 74. Проза српског симболизма (опште одлике, најзначајнији аутори и дела);
 75. Место и значај Борисава Станковића у развоју српске прозе;
 76. Улога и значај критике у српском симболизму (Љубомир Недић, Богдан Поповић, Јован Скерлић...);
 77. Авангарда у српској књижевности (опште одлике, супротстаљање књижевној традицији, најзначајнији аутори и дела);
 78. Место и значај Милоша Црњанског у развоју српске књижевности;
 79. Место и значај Иве Андрића у српској књижевности;
 80. Токови и промене у српској књижевности после 1945. године;
 81. Савремена српска поезија (после 1945, општи поглед, усмерења, најзначајнији песници и песничке књиге);
 82. Савремена српска проза (после 1945, општи поглед, усмерења, најзначајнији прозни писци и остварења - збирке приповедака и романи);
 83. Место и значај Васка Попе у развоју савремене српске поезије;
 84. Развој српске драме од Јована Стерије Поповића до Душана Ковачевића;
 85. Манифести у српској књижевности;
- д.
86. Појам и одређење интерпретације књижевног текста;
 87. Спољашњи и унутрашњи приступ књижевном тексту.

8. Лектира

У Лектири подвучени текстови су обавезни, а до предвиђеног броја обрадити преостале текстове по избору

Народна књижевност

Народне лирске песме (петнаест по избору): *Ми идемо преко села*; *Кад је драги надалеко*; *Јеленак ми гору ломи*; *Кад већ полазе сватови* ("Одби се грана од јоргована"); *Вила зида град*; *Нечувени послови*; *Изједен овчар*; *С јадом сам ти на двор дошла*; *Кујунџија и хитропреља*; *Јарко сунце иде на конаке*; *Наджњева се момак и девојка*; *Риба и девојка*; *Највећа је жалост за братом*; *Ој, немене, мој немене*; *Драги и недраги*; *Ој, девојко, душо моја*; *Највећи грех*; *Поњем се вија Хајдар делија*; *Девојка и сунце*; *Љубавни растанак*; *Жалосни растанак*; *Српска девојка*; *Несрећна девојка*; *На Цвијети, на ранилу*; *Што но ми се Травник замаглио*; *Ој, голубе, мој голубе*; *Драга моја јеси л' се удала*; *Дуге ноћи*; *Благослов*; *Проклета јасика*; *Бели Вид*;

Народне епске песме (тринаест по избору): *Женидба краља Вукашина*; *Зидање Скадра*; *Женидба Душанова*; *Марко Краљевић и вила*; *Бановић Страхиница*; *Цар Лазар и царица Милица*; *Смрт мајке Југовића*; *Косовка девојка*; *Марко Краљевић и бег Костадин*; *Сестра Леке Капетана*; *Марко Краљевић укида свадбарину*; *Смрт Марка Краљевића*; *Смрт војводе Пријезде*; *Диоба Јакишића*; *Ропство Јанковић Стојана*; *Мали Радојица*; *Стари Вујадин*; *Почетак буне на дахије*; *Бој на Мишару*; *Марко Краљевић и брат му Андријаш*; *Смрт Милоша Драгиловића (Обилића)*;

Лирско-епске песме (пет по избору): *Предраг и Ненад*; *Бог ником дужан не остаје*; *Јетрвица адамско колена*; *Смрт Омера и Мериме*; *Женидба Милића барјактара*; *Женидба Максима Црнојевића*; *Хасанагиница*; *Стојан и Љиљана*; *Наход Симеун*;

Народне приповетке (десет по избору): *Чардак ни на небу ни на земљи*; *Немушти језик*; *Златна јабука и девет пауница*; *Змија младожења*; *Стојша и Младен*; *Аждаја и царев син*; *Зла жена*; *Усуд*; *Баш-челик*; *У цара Тројана козје уши*; *Међедовић*; *Девојка бржа од коња*; *Тамни вилајет*; *Еро с онога света*;

Средњовековна књижевност

Монах Храбар: *Слово о писменах*; Свети Сава: *Житије светог Симеона*; Јефимија: *Похвала кнезу Лазару*, *Туга за младенцем Угљешом*; Деспот Стефан Лазаревић: *Слово љубве*, *Натпис на Косовском стубу*; Патријарх Данило: *Повесно слово о кнезу Лазару*; Силуан: *Стихови о светом Сави*; Доментијан: *Житије светог Саве* (избор) или Теодосије: *Житије светог Саве* (избор) или Константин Филозоф: *Житије деспота Стефана Лазаревића* (избор);

Барок и класицизам

Гаврил Стефановић Венцловић: *Похвала књижи*, *Годишња доба*, *Молитва за српску земљу*, *Писмо на леду*, *Адам* (или друга три текста по избору из књиге *Црни биво у срцу*); Захарије Орфелин: *Плач Србији*; Јован Стерија Поповић: *Спомен путовања по*

дољњим пределима Дунава, На смрт једног с ума сишавшег, На смрт једног зликовца,
Надгровије самом себи;

Просветитељство

Доситеј Обрадовић: *Живот и прикљученија* (први део);

Романтизам

Вук С. Караџић: *Житије Хајдук-Вењка Петровића, Српски рјечник* (одреднице по избору); Петар Петровић Његош: *Горски вијенац, Ноћ скупња вијека*; Бранко Радичевић: *Ђачки растанак, Кад млидија умрети, Девојка на студеницу* или *Путник на уранку* или *Враголије*; Петар Прерадовић: *Роду о језику, Језик рода мога, Путник*; Ђура Јакшић: *Вече, Поноћ, Отаџбина, Отац и син*; Јован Јовановић Змај: *Ђулићи* (избор), *Ђулићи увеоци* (избор), *Светли гробови* или *Три хајдука* или *Јутутунска народна химна*; Лаза Костић: *Међу јавом и мед сном, Santa Maria della Salute, Спомен на Руварца* или *Самсон и Делила*;

Реализам

Приповетке (четири по избору): Милован Глишић: *Глава шећера, После деведесет година*; Лаза Лазаревић: *Ветар, Вертер, Швабица*; Симо Матавуљ: *Пилипенда, Поварета, Београдске приче* (избор); Стеван Сремац: *Ибиш-ага, Кир Герас*;

Романи (три по избору): Јаков Игњатовић: *Вечити младожења*; Стеван Сремац: *Зона Замфирова, Поп Ћира и поп Спира*; Симо Матавуљ: *Бакоња фра-Брне*; Светолик Ранковић: *Горски цар, Сеоска учитељица*;

Парнасо-симболизам

Војислав Илић: *Тибуло, У позну јесен, Сиво суморно небо, Зимска идила, Химна векова, Запуштени источник, Маскенбал на Руднику*;

Модерна / симболизам

Поезија (десет песама по избору): Јован Дучић: *Јабланови, Сунцокрети, Песма жени, Моја поезија, Тајна, Путник, Натпис, Повратак*; Милан Ракић: *Искрена песма, Очајна песма, Долап, Јасика*, циклус *На Косову* (избор); Алекса Шантић: *Вече на шкољу, О, класје моје, Једна суза, Предпразничко вече*; Владислав Петковић-Дис: *Тамница, Можда спава, Нирвана, Међу својима, Наши дани*; Сима Пандуровић: *Светковина, Ми, по милости божјој деца овог столећа, Потрес*; Милутин Бојић: *Плава гробница*;

Приповетке (четири по избору): Петар Кочић: *Кроз светлост, Кроз маглу, Кроз мећаву, Мрачајски прото, Јазавац пред судом*; Борисав Станковић: *Увела ружа, У ноћи, Покојникова жена, Стари дани*; Радоје Домановић: *Вођа, Данга, Страдија, Марко Крањевић по други пут међу Србима*;

Роман: Борисав Станковић: *Нечиста крв*; Милутин Ускоковић: *Чедомир Илић*;

Авангарда и међуратна књижевност

Поезија (десет песама по избору): Милош Црњански: *Пролог, Војничка песма, Ода вешалима, Традиција, Химна, Мизера, Траг, Прича, Суматра, Стражилово, Ламент над Београдом*; Душан Васињев: *Човек пева после рата, Жице*; Растко Петровић: *Путнику, Тајна рођења, Сви су чанци празни, Велики друг, Са светлим пољупцем на уснама*; Момчило Настасијевић: *Фрула, Труба, Гости, Прича, Предвечерје*;

Приповетке (шест по избору): Драгиша Васић: *У гостима, Реконвалесценти*; Момчило Настасијевић: *Записи о даровима моје рођаке Марије, Реч о злом удесу Марте девојке и момка Бенадија*; Иво Андрић: *Пут Алије Берђелеза, Смрт у Синановој текији, Мустафа Маџар, Аникина времена, Мост на Жепи*;

Романи: Милош Црњански: *Сеобе или Дневник о Чарнојевићу*; Станислав Краков: *Крила* или Драгиша Васић: *Црвене магле*; Растко Петровић: *Људи говоре или Дан шести*;

Послератна књижевност

Поезија (двадесет песама по избору): Васко Попа: *Кора* (избор), *Непочин-поље* (избор), *Усправна земља* (избор); Миодраг Павловић: *87 песама* (избор), *Велика Скитија* (избор); Стеван Раичковић: *Камена успаванка* (избор), *Записи о црном Владимиру*; Десанка Максимовић: *Тражим помиловање* (избор); Бранко Миљковић: *Балада, Поезију ће сви писати, Море пре него усним, Ариљски анђео*, циклус *Утва златокрила*; Иван В. Лалић: *Војуслављев врт, Места која волимо, Византија I, VII, VIII, X, Млада жена из Помпеја, De administrando imperio, Раика, Плава гробница, Strambotti, Шапат Јована Дамаскина*; Борислав Радовић: *Посебно место, Схватање о дрвету, Пев на љути, Пред библиотеком, Газ и појило на Лиму, Долина краљева, Веслачи, Живот вина*; Љубомир Симовић: *Балада о Стојковићима, Источнице, Копилуша, Храст, Солдатуша, После педесет година, Ходочаиће светом Сави, Десет обраћања Богородици Тројеручици хиландарској*;

Приповетке: Антоније Исаковић: *Двоје, Вече*; Миодраг Булатовић: *Ђаволи долазе* (једна приповетка по избору); Драгослав Михаиловић: *Лилика, Гост*; Светлана Велмар Јанковић: *Дорћол* (избор); Видосав Стевановић: *Периферијски змајеви* (избор);

Романи (четири по избору): Иво Андрић: *На Дрини ћуприја, Проклета авлија, Травничка хроника*; Милош Црњански: *Роман о Лондону*; Добрица Ћосић: *Корени*; Михајло Лалић: *Зло прољеће, Лелејска гора*; Владан Десница: *Прољећа Ивана Галеба*; Меша Селимовић: *Дервиш и смрт*; Драгослав Михаиловић: *Кад су цветале тикве*; Борислав Пекић: *Ходочаиће Арсенија Његована*; Данило Киш: *Баишта, пепео*; Мирослав Поповић: *Судбине*; Милорад Павић: *Хазарски речник*;

Драма

Јован Стерија Поповић: *Кир Јања* или *Родољупци*; Бранислав Нушић: *Сумњиво лице* или *Ожалошћена породица*; Љубомир Симовић: *Хасанагиница* или *Путујуће позориште Шопаловић*; Душан Ковачевић: *Балкански шпијун* или *Радован III*;

Манифести (пет аутора по избору)

Доситеј Обрадовић: *Писмо Харалампију*; Вук Стефановић Караџић: *Предговор "Српском Рјечнику"* (из 1818) ; Лаза Костић: *О песничком заносу* (из *Књиге о Змају*); Светозар Марковић: *Певање и мишљење*; Симо Матавуњ: *Реализам*; Војислав Илић: *Клеон и његов ученик* (песма); Јован Дучић: *Споменик Војиславу*; Милан Ћурчин: *Пустите ме како ја хоћу!* (песма); Милош Црњански: *Објашњење "Суматре"*; Станислав Винавер: *Манифест експресионистичке школе*; Растко Петровић: *Општи подаци и живот песника*; Момчило Настасијевић: *За матерњу мелодију*; Иво Андрић: *О причи и причању* (говор приликом доделе Нобелове награде); Добрица Ћосић: *Један приступ историјском роману*; Васко Попа: *Записи о песништву* (*Тајна песме; Песникова мутавост; Извор живе речи; Чувар извора; Песниково место; Песникови дарови*); Владан Десница: *"Да ја пишем књиге"* (XXV глава у роману *Прољећа Ивана Галеба*); Бранко Миљковић: *Поезија и облик; Херметичка песма*;

Књижевне студије и есеји (пет по избору):

Љубомир Недић: *Војислав, О књижевној критици*; Богдан Поповић: *Предговор "Антологији новије српске лирике"*, *Алегорична сатирична прича, Једна критичка анализа*; Слободан Јовановић: *Љубомир Недић, Драгиша Васић*; Јован Дучић: *Споменик Војиславу*; Станислав Винавер: *Скерлић и Бојић, Растко Петровић, лелујави лик са фреске*; Исидора Секулић: *Исток у приповеткама Ива Андрића*; Милан Богдановић: *"Пут Алије Ђерзелеза", "Сеобе" Милоша Црњанског*; Иво Андрић: *Његош као трагички јунак косовске мисли*; Милан Кашанин: *Личност и дело светог Саве*; Ђорђе Сп. Радојичић: *Постанак "Слова љубве" Деспота Стефана Лазаревића*; Радмила Маринковић: *О генези Слова љубве или Деспотов Канцонијер*; Драгиша Живковић: *Андрићев стил, Санта Марија дела Салуте, Спомен на Руварца*; Зоран Мишић: *Поезија опседнутих ведрина* (о поезији Васка Попе); Иво Тартаља: *Склапање приче* (у књизи *Приповедачева естетика*); Миодраг Павловић: *Стари Вујадин или расправа о очима, Владислав Петковић-Дис, Милутин Бојић*; Јован Христић: *Иван В. Лалић, Јован Стерија Поповић, Љубомир Симовић: Заветна песма Милоша Црњанског* (о "Ламенту над Београдом"), *О једној грани српског симболизма*; Иван В. Лалић: *О поезији Васка Попе*; Љубиша Јеремић: *Казивања Драгослава Михаиловића о патњи и милости* (у књизи *Проза новог стила*), *"Вечити младочења"-трагика пролазности, Светолик Ранковић - трагика осујећености* (обе студије у књизи *Трагички видови старијег српског романа*); Новица Петковић: *Софкин силазак* (у књизи *Два српска романа*), *Сан Вука Исаковића, Лирика Милоша Црњанског* (у књизи *Лирске епифаније Милоша Црњанског*); Душан Иванић: *Књижевно дјело Ђуре Јакишића, Ка поетици прозе у епоси реализма* (обе студије у књизи *Модел књижевног говора*);

9. Програм вежби

Студенти су обавезни да редовно долазе и да се припремају за часове вежби. Припремљеност и учешће студената на вежбама се, сходно процени асистента, вреднују на завршном испиту. Када се обрађују књижевноуметнички текстови, неопходно је да се прочита бар један од понуђених књижевнокритичких текстова.

1. час: Природа и функција књижевности

Рене Велек, Остин Ворен, „Природа књижевности“ и „Функција књижевности“ у зборнику *Књижевност - избор књижевнонаучних текстова* (В. Цветановић, А. Јовановић, В. Милатовић), Учитељски факултет, Београд, 2002, стр. 20-38.

2. час: Књижевност и језик; Песнички језик (једна песма и један прозни текст за анализу: Васко Попа, *Час из песничтва*; Иво Андрић, *Мост на Жепи*);

Новица Петковић, „Андрићева новела 'Мост на Жепи'“ у: *Књижевна култура*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1982, стр. 103-106.

Светозар Кољевић, *Приповетке И. Андрића*, Портрет књижевног дела, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1983, стр. 21-28.

Дамњан Антонијевић, *Мит и стварност у поезији Васка Поне*, Просвета, Београд, 1996, стр. 357-367.

Миодраг Поповић, *Песнички универзум Васка Поне*, Просвета, Ниш, 1995, стр. 241-254.

3. час: Стилистика и појам стилских фигура (тест провере знања из области стилских фигура; анализа);

Миливој Солар: „Стил и стилистика“, у зборнику *Књижевност - избор књижевнонаучних текстова* (В. Цветановић, А. Јовановић, В. Милатовић), Учитељски факултет, Београд, 2002, стр. 47-70.

Макс Блек: „Метафора“, у зборнику *Књижевност - избор књижевнонаучних текстова* (В. Цветановић, А. Јовановић, В. Милатовић), Учитељски факултет, Београд, 2002, стр. 77-92.

4. час: Текстовни и вантекстовни односи (*Плава гробница Милутина Бојића и Ивана В. Лалића или Шапат Јована Дамаскина Ивана В. Лалића*);

Александар Јовановић, текст „У знаку Мнемосине“ у: *Верни одсутном прволику - три византијска круга*, Народна књига, Београд, 1996, стр. 118-122.

5. час: Одлике лирике и структура песме (анализа две лирске песме – једне љубавне народне и једне уметничке);

Готфрид Бен, „Проблеми лирике“, у зборнику *Књижевност - избор књижевнонаучних текстова* (В. Цветановић, А. Јовановић, В. Милатовић), Учитељски факултет, Београд, 2002, стр. 123-126.

Нада Милошевић-Ђорђевић, *Народна књижевност*, Требник, Београд, 1996, погледати одредницу *лирска народна песма*.

6. час: Врсте стихова и строфа; рима: одлике и подела (студенти сами проналазе примере);

Речник књижевних термина, Нолит, Београд, 1992, видети одреднице *стих*, *строфа*, *рима*.

7. час: Структура прозног текста: тема, фабула, сиже, мотив, приповедач (кроз анализу приповетке *Лилика Драгослава Михаиловића*);

Борис Томашевски, „Склоп сижеа“ у зборнику *Књижевност - избор књижевнонаучних текстова* (В. Цветановић, А. Јовановић, В. Милатовић), Учитељски факултет, Београд, 2002, стр. 127-147.

Борис Томашевски, „Приповедне врсте“ у зборнику *Књижевност - избор књижевнонаучних текстова* (В. Цветановић, А. Јовановић, В. Милатовић), Учитељски факултет, Београд, 2002, стр. 148-160.

Миливој Солар, *Теорија књижевности*, Школска књига, Загреб, 1989; *тема, фабула, мотив, сиже*, стр. 42-46; *приповедач, карактер*, стр. 48-51.

Љубиша Јеремић, *Проза новог стила*, текст: „Казивање Драгослава Михаиловића о патњи и милости“, Просвета, Београд, 1978, стр. 146-169;

8. час: Технике модерне прозе (анализа приповетке *Двоје* Антонија Исаковића);

Петар Цацић, „Проза Антонија Исаковића“, предговор у књизи: Антоније Исаковић, *Папрат и ватра*, Нолит, Београд, 1967, стр. 5-13.

Љубиша Јеремић, *Проза новог стила*, Просвета, 1978, текст: „Рат и мир Антонија Исаковића“, стр. 85-93.

Владислава Рибникар, „Приповедачка уметност Антонија Исаковића“, предговор у књизи: Антоније Исаковић, *Велика деца*, Просвета, Нолит, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1981, стр. 7-31.

9. час: Структура драмског текста (анализа драме *Путујуће позориште* Шопаловић Љубомира Симовића);

Петар Марјановић, „Три трагикомедије савремене осећајности“ у: *Српски драмски писци XX stoleћа*, Матица српска, Факултет драмских уметности, Нови Сад, Београд, 1997, стр. 262-270.

10. час: Поетичка начела епске народне књижевности (кроз анализу песме *Бановић Страхиња*)

Јован Деретић, „Бановић Страхиња“, у зборнику *Књижевност - избор књижевнанаучних текстова* (В. Цветановић, А. Јовановић, В. Милатовић), Учитељски факултет, Београд, 2002, стр. 380-398.

Нада Милошевић-Ђорђевић, *Косовска епика*, Портрет књижевног дела, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1990, стр. 41-79.

11. час: Поетичка начела лирске и лирско-епске народне књижевности (кроз анализу одабраних лирских народних песама и баладе *Хасанагиница*);

Нада Милошевић-Ђорђевић, Радмила Пешић, *Народна књижевност*, Требник, Београд, 1996, видети одреднице: *лирска народна песма, обредне песме, сватовске, тужбалице, успаванке, обичајне, породичне, посленичке, породичне, љубавне, митолошке.*

Миодраг Павловић, *Огледи о народној и старој српској поезији*, Просвета, Београд, 2000, стр. 7-78 (избор).

Хатица Крњевић, *Живи палимпсести или о усменој поезији*, Нолит, Београд, 1980, текстови: „О нашим народним баладама“, стр. 27-49. и „Хасанагиница“, стр. 65- 94. Растко Петровић, „Женидба Милића Барјактара“, у зборнику *Књижевност - избор књижевнанаучних текстова* (В.Цветановић, А.Јовановић, В. Милатовић), Учитељски факултет, Београд, 2002, стр. 377-379.

12. час: Поетичка начела народних приповедака (анализа приповедака *Баш-Челик, Усуд*);

Нада Милошевић-Ђорђевић, Радмила Пешић, *Народна књижевност*, Требник, Београд, 1996, видети одредницу *приповетка*.

Веселин Чајкановић, „Српске народне приповетке“, у зборнику *Народна књижевност*, едиција Српска књижевност у књижевној критици књ. 2, Нолит Београд, 1972, стр. 494-496.

Војислав М. Јовановић, *Српске народне приповетке*, у зборнику *Народна књижевност*, едиција Српска књижевност у књижевној критици књ. 2, Нолит Београд, 1972, стр. 497-505.

13. час: Одлике и структура житија (кроз анализу *Житија господина Симеона св. Саве*);

Ђорђе Трифуновић, *Азбучник српских средњовековних појмова*, Нолит, Београд, 1990, видети одредницу *житије*, стр. 47-77.

Димитрије Богдановић, *Историја старе српске књижевности*, СКЗ, Београд, 1980, стр. 69-73.

Милан Кашанин, *Српска књижевност у средњем веку*, Просвета, Београд, 1990, текст: „Свети Сава“, стр. 111-131.

14. час: Песнички списи у средњовековној књижевности (Јефимија, *Похвала кнезу Лазару*, Деспот Стефан Лазаревић, *Слово љубве*);

Милан Кашанин, текстови: „Монахиња Јефимија“ и „Деспот Стефан Лазаревић“ у: *Српска књижевност у средњем веку*, Просвета, Београд, 1990, стр. 305-311, стр. 360-362.

Радмила Маринковић, *Светородна господа српска*, текст: „О генези Слова љубве или Деспотов Канцонијер“, Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд, 1998, стр. 271- 290.

15. час: Одлике поезије српског романтизма (анализа песама *Кад млидијах умрети* Бранка Радичевића и *Спомен на Руварца Лазе Костића*);

Петар Милосављевић, „*Кад млидијах умрети* Бранка Радичевића“ у *Реч и корелатив*, Нолит, Београд, 1983, стр. 146-173.

Драгиша Живковић, „Спомен на Руварца“ Лазе Костића, у: *Европски оквири српске књижевности књ. IV*, Просвета, Београд, 1997, стр. 148-173.

16. час: Одлике прозе српског реализма (анализа приповетке *Глава шећера* Милована Глишића и *Ветар* Лазе Лазаревића);

Милија Николић, *Форме приповедања у уметничкој прози Лазе Лазаревића*, Научна књига, Београд, 1973, стр. 41-72.

Душан Иванић, *Српски реализам*, Матица српска, Нови Сад, 1996, стр. 81-82.

Слободан Ж. Марковић, *Изабране приповетке Милована Глишића*, Портрет књижевног дела, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1996.

17. час: Српски реалистички роман (анализа романа *Сеоска учитељица* Светолика Ранковића);

Љубиша Јеремић, „Светолик Ранковић – трагика осујећености“ у: *Трагички видови старијег српског романа*, Књижевна заједница Новог Сада, Институт за теорију књижевности и уметности, Нови Сад, Београд, 1987, стр. 231-238, 255-260.

18. час: Одлике поезије српског симболизма (студенти спремају за анализу по једну симболистичку песму по избору);

Јован Дучић, „Споменик Војиславу“ у: *Моји сапутници*, Сабрана дела Јована Дучића, књ. IV, БИГЗ, Свјетлост, Просвета, Београд, Сарајево, 1989, стр. 383-391.
Предраг Палавестра, *Наслеђе српског симболизма*, текст: „Трајање, природа и препознавање српског симболизма“, Просвета, Београд, 1985, стр. 184-219.

19. час: Одлике симболистичке прозе (анализа романа *Нечиста крв* Борисава Станковића);

Новица Петковић, *Први модеран српски роман*, у зборнику *Књижевност - избор књижевнанаучних текстова*, В. Цветановић, А. Јовановић, В. Милатовић, Учитељски факултет, Београд, 2002, стр. 425-438.

20. час: Поетика авангардне књижевности (анализа песама *Војничка песма*, *Мизера* Милоша Црњанског и приповетке *У гостима* Драгише Васића);

Новица Петковић, „Лирика Милоша Црњанског“ у: *Лирске епифаније Милоша Црњанског*, СКЗ, Београд, 1996, стр. 20-95.
Слободан Јовановић, „Драгиша Васић“, у Сабраним делима С.Јовановића књ.11: *Из историје и књижевности I*, БИГЗ, СКЗ, Београд, 1991, стр.779-784.

21. час: Анализа песама *Камена успаванка* Стевана Раичковића и *Балада охридским трубадурина* Бранка Миљковића;

Александар Јовановић, „Мукла исповест трава – о поезији Стевана Раичковића“, предговор у: Стеван Раичковић, *Камена успаванка и друге песме*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1997, стр. 7-22.
Петар Цацић, „Бранко Миљковић или неукротива реч“, предговор у књизи: Бранко Миљковић, *Песме*, Просвета, Београд, 1965, стр. LXIX – XCV.

22. час: Анализа једног послератног српског романа (*Прољећа Ивана Галеба* Владана Деснице);

Радивоје Микић, „Осврт на књижевно дело Владана Деснице“ и „Прича о осипању живота“ у књизи Владана Деснице, *Прољећа Ивана Галеба*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1997, стр. 7-16. и 365-392.

10. Литература

I Обавезна

1. *Књижевност* (избор књижевнонаучних текстова за студенте учитељских факултета), приредили В. Цветановић, А. Јовановић, В. Милатовић, Београд, Учитељски факултет, 2000, друго, прерађено издање, стр. 9-70, 93-122, 163-209, 214-223, 251-260, 268-305, 317-322, 325-333, 341-373, 377-398, 409-438.
2. Драгиша Живковић, *Теорија књижевности*, Завод за уџбенике, Београд, 1995, стр. 1-198. или
Миливој Солар, *Теорија књижевности*, Школска књига, Загреб, 2005, стр. 9-250.
или
Иво Тартаља, *Теорија књижевности*, Завод за уџбенике, Београд, 2003, 262 стр.
3. Јован Деретић, *Историја српске књижевности*, Светови, Нови Сад, 2001 (и друга издања), стр. 11-42, 58-336.
или
Кратак преглед српске књижевности (група аутора), Литера, Београд, 2000, стр. 149.

(Саставни део литературе чини и лектура прописана програмом.)

II Додатна

4. Рене Велек и Остин Ворен: *Теорија књижевности*, Београд, 1965. (и друга издања);
5. *Речник књижевних термина*, Београд, 1985, 1992.
6. Милан Кашанин: *Српска књижевност у средњем веку*, Београд, 1975, или
Димитрије Богдановић: *Историја старе српске књижевности*, Београд, 1981.
7. Радмила Пешић, Нада Милошевић-Ђорђевић: *Народна књижевност* (речник), 1984.
8. Јован Скерлић: *Историја нове српске књижевности*, Београд, 1914. (и друга издања);
9. Новица Петковић, *Поезија и критика*, Српско Сарајево, 2002.